

Täysistunto

Torstai 7.11.2019 klo 16.00—19.28

3. Verkkokalastus kiellettävä saimaannorpan levinneisyysalueella

Kansalaisaloite KAA 8/2019 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että tämä asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti ja 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.04 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Täällä pohjoisessa, Suomen Saimaalla, asuu yksi maailman uhanalaisimmista hylkeistä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Anteeksi, edustaja Kivelä. — Nyt pyytäisin hiljaisuutta saliin. Jos on jotain muuta keskusteltavaa, niin sitten ovien ulkopuolella. Täällä puhutaan norpasta. — Olkaa hyvä.

Kiitos. — Saimaannorppa on välittömässä vaarassa kuolla sukupuuttoon. Norppia on jäljellä arviolta noin 400 yksilöä. Niillä tulevine sukupolvineen on oikeus elää rauhassa. Saimaannorpan ja ihmisen yhteiselo on mahdollista, ja uskon, että kaikki suomalaiset haluavat nähdä norpan sukkeltelevan Saimaalla myös tulevina vuosikymmeninä. Kuten Suomen luonnonsuojeluliitto on todennut, Saimaalle mahtuisi tuhansia norppia, kuten onkin ollut kauan sitten. Nyt käsiteltävä saimaannorppien puolesta tehty kansalaisaloite on todella tärkeä. Lämpimät kiitokset aloitteen tekijöille ja kaikille allekirjoittaneille.

Saimaannorpan ainoa vihollinen on ihminen. Ihminen on suurin syy siihen, että norppakanta alun perin romahti 1900-luvun aikana. Vielä 1940-luvulle asti norpasta maksettiin tapporahaa, ja metsästys kiellettiin vasta 1955, jolloin saimaannorppa rauhoitettiin. 1990-luvun alkuun asti talvipesiä tuhottiin Saimaan juoksutuksesta johtuvilla suurilla vedenpinnan vaihteluilla. Myös ympäristömyrkyt, rantarakentaminen ja piittaamaton vesillä liikkuminen tuhosivat norppien elinympäristöä. Kalanpyydyskuolleisuus on kuitenkin aivan olennainen tekijä norppakannan romahtamisessa.

Tällä hetkellä juuri hukkuminen kalanpyydyksiin on norpan suurin uhka ilmastonmuutoksen ja pesimäaikaisen häiriön ohella. Saimaannorpan yleisin yksittäinen kuolinsyy on kalanpyydyskuolleisuus. Metsähallitus korostaakin yhdessä tutkijoiden kanssa, että kalanpyydyskuolleisuuden vähentäminen on ainoa keino säilyttää saimaannorppa. Etenkin pitää matkoja liikkuville, reviiriään laajentaville ja kalastuksen oppineille kuuteille verkot

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

ovat vaarallisia surmanloukkuja. Nykyinen huhtikuun puolivälistä kesäkuun loppuun kestävä verkkokalastuskielto ei niitä riittävästi turvaa. Viime kesänä heti heinäkuun ensimmäisinä päivinä raportoitiin neljän kuutin hukkumisesta verkkoihin sotkeutumisen vuoksi. Vuodesta 2005 verkkoihin tiedetään hukkuneen yli 70 saimaannorppaa. Suomen luonnon-suojeluliiton mukaan todellinen kuolleisuus voi kuitenkin olla jopa kolminkertainen ha-
vattuun verrattuna.

Heti heinäkuun murheellisten kuuttikuolemien jälkeen vasemmistoliiton edustaja Paa-
vo Arhinmäki teki kirjallisen kysymyksen verkkokalastuskiellon jatkamisesta heinäkuun loppuun. Vastauksessa ministeri Leppä lupasi käynnistää ripeästi työryhmätyön kalastus-
rajoitusten toimivuuden arvioimiseksi ja uusien rajoitusten suunnittelemiseksi. Minä toi-
von, että tällä työryhmällä on rohkeutta ja vastuullisuutta esittää ratkaisuja, jotka aidosti
suojelevat saimaannorppaa.

Ihmisen ja muun luonnon välisessä suhteessa on kyse tasapainon löytämisestä, joka täl-
lä hetkellä on täysin vinossa. Tutkijoiden mukaan 80 prosenttia verkkoihin kuolleista sai-
maannorpista on alle 24-kiloisia kuutteja. Keskimäärin kuutit saavuttavat 24 kilon painon
elokuussa, joten vaikka verkkokalastuksen ympärivuotinen kielto olisi saimaannorpan nä-
kökulmasta kaikista paras vaihtoehto, jo pelkästään verkkokiellon jatkaminen heinäkuun
ajan voisi poistaa suurimman osan näistä kalanpyydyskuolemista.

On totta, että aloitteen esittämällä ympärivuotisella kiellolla olisi maltillisia vaikutuksia
kalastukseen. Ammattikalastajille voidaan kuitenkin esimerkiksi maksaa korvaus rajoitus-
ten takia menetetyistä ansiosta tai kehittää muita keinoja taloudellisten vaikutusten mini-
moimiseksi.

Meidän velvollisuutemme on huolehtia siitä, ettei yksikään saimaannorppa kuole kalan-
pyydyksiin. Kannan hidas kasvu ei minun mielestäni riitä. Uhanalaisuuden poistuminen
edellyttää kannan moninkertaistumista ja levittäytymistä vanhoille elinalueille. Minä us-
kon, että saimaannorpan suojelulle ja kannan elvyttämiselle on suomalaisen kansan laaja
tuki.

17.09 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Meillä, meidän kauniilla Saimaallamme, elää
maailman uhanalaisin hylje, ja jos tämä hylje häviää Saimaalta, se häviää koko maailmas-
ta. Viime kesänä me kuitenkin kuulimme murheellisia uutisia. Saimaan verkkorajoitusten
päättymisestä oli kulunut vain 12 tuntia — vain 12 tuntia — kun ensimmäinen tieto kuutin
hukkumisesta tuli, ja heti seuraavana päivänä saatiin uusia suru-uutisia. Valitettava tosi-
asia on se, että viime kesä ei ollut mikään poikkeus, vaan norppia hukkuu verkkoihin joka
kesä. Vuodesta 2005 alkaen näitä norppahukkumisia on ollut yli 70. Maailmassa on tällä
hetkellä noin 400 saimaannorppaa, ja joka ikinen verkkoihin hukkunut yksilö on turha ja
jokainen verkkokuolema on väärin.

Arvoisa puhemies! Kevään verkkokalastusrajoitukset ovat olemassa, jotta talvella syn-
tyneet kuutit selviäisivät. Minusta on kuitenkin selvää, että nämä rajoitukset eivät riitä. Ra-
joitukset eivät koske koko norpan elinaluetta, ja ne ovat voimassa aivan liian vähän aikaa.
Norppien hukkumiset ovat erityisen surullisia, koska ne ovat turhia. Ne voitaisiin estää, ja
ne täytyy estää. Norpille vaarallisten pyydysten käyttöä on rajoitettava, ja niitä on rajoitet-
tava norpan koko elinalueella. Nämä rajoitukset on laajennettava vähintään koko heinä-
kuun mittaisiksi, mieluummin vielä paljon laajemmiksi.

Arvoisa puhemies! Saimaannorppa on ainutlaatuinen eläin, ja erityisen tärkeä eläin se
on meille suomalaisille, sillä norpasta on tullut koko Suomen luonnon ja suomalaisen luon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

nonsuojelun symboli, ja on ainoastaan meidän suomalaisten tehtävä pelastaa norppa ja suojella saimaannorppaa. Sitä ei voi tehdä maailmassa kukaan muu, ja sen takia minä haluaisin kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja joka ikistä suomalaista, joka tämän aloitteen on allekirjoittanut, ja kaikkia siitä, että yhdessä suojellaan ja puolustetaan suomalaista luontoa.

17.11 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos tietysti aloitteen tekijöitten aktiivisuudesta asian suhteen. Näin Saimaan latvavesien kansanedustajana on norpan osalta ilo todeta, että sen suojelutoimenpiteet ovat Saimaan vesistöissä onnistuneet kanta-arvion mukaan hyvin. Talvikantahan on, niin kuin todettiin, noin 400 yksilöä tällä hetkellä.

Norpan suojelemiseksi on tehty myös hyvää työtä tutkimuksen, norppalaskennan osalta niin Luonnonvarakeskuksen kuin Itä-Suomen yliopiston taholta, ja meillä on aika tarkkaa tietoa norppien elinoloista, liikkeistä sekä niiden pesimäalueista. Tavoite, mikä norppansuojelustrategiassa asetettiin aiemmin tavoitteeksi, ollaan saavutettu kuusi vuotta etuajassa. Tavoitehan oli 400 yksilöä vuodelle 2025, eli joitain asioita on tehty oikein. On selvää, että norppaa on suojeltava, kantaa pitää edelleen vahvistaa, rajoituksiakin tarvitaan. Täyskielto on ylimitoitettu toimenpide, ja se lisää vastarintaa sekä salakalastusta. Se on mielestäni myös hiukan ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteitten kanssa niin vapaa-ajan kalastuksen kuin kotimaisen kalastuksen edistämisen osalta ja myös kalastusmatkailun osalta. Erityisesti vapaa-ajan verkkokalastus on kesämökkiläisille tärkeä kesäharrastus, ja myös koko ajan vähenevälle järvikalastuksen ammattitoiminnalle on pystyttävä tarjoamaan toimintaedellytykset. Lisäksi on todettava, että käyty keskustelu on paljon vaikuttanut jo tällä hetkellä esimerkiksi verkkokalastuksen vähenemiseen ja muiden kalastusmuotojen sekä kalastusvälineiden käyttöönottoon, mikä on hyvä asia.

Onkin nyt tärkeää, että tulevaisuuden suojelutoimet ja rajoitukset mitoitetaan tasapainoisesti ja yhteistyössä vesistön ympärillä asuvien ihmisten ja kalastusharrastajien kanssa. Norppakannan kasvaessa edelleen on syytä ottaa malttia tähän keskusteluun. Tarpeen on nyt rauhassa tarkastella nykyisten rajoitusten kokeilutuloksia ja valmistella mahdolliset uudet verkkorajoitukset vuodesta 2020 eteenpäin, rauhassa, asiantuntijoita ja paikallisia ihmisiä kuullen. Asian ympärillehän on perustettu työryhmä arvioimaan nykyisten rajoitusten toimivuutta. Lisäksi rajoitukset perustuvat vahvaan yhteistyöhön, pääosin osakaskuntien ja ely-keskusten tekemiin sopimuksiin, jotka ovat voimassa vuoden 2020 loppuun.

Hyvin valmistellut, faktoihin perustuvat asetetut tavoitteet ja norppansuojelua tukevat rajoitukset ovat varmasti tarpeen myös jatkossa, niin kuin aiemmin totesin, mutta nyt pitää mennä maltilla ja yhteistyöllä eteenpäin niillä askelmerkeillä, jotka yhdessä on sovittu. Itse todellakaan en kannata täyskieltoa enkä ääripolitiikkaa. Sillä saadaan yleensä huonoimmat tulokset aikaan kaiken kaikkiaan.

17.15 Juho Kautto vas: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin myös minunkin puolestani kansalaisaloitteen tekijöille ja allekirjoittaneille tästä erittäin tärkeästä toimesta, millä halutaan suojella erittäin uhanalaista saimaannorppaa. Saimaannorppakanta on arveluiden mukaan noin 400 yksilöä. Vaikka sen kanta on vahvistunut ja lähes kolminkertaistunut pahimmista ajoista, on sen elinmahdollisuus yhä edelleen uhattuna. Syitä on monia, kuten ilmastonmuutos, joka vaikeuttaa norpan lisääntymistä, sillä se tarvitsee jäätä ja lunta pesimiseen. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat hankaluudet on vaikea kuitenkin nopeasti korjata.

Keskeisiä saimaannorppaa — ja erityisesti nuoria yksilöitä — uhkaavia vaaroja on kuitenkin myös verkkokalastus, johon me voimme täällä eduskunnassa nopeasti vaikuttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

Tutkijat yhdessä Metsähallituksen kanssa korostavat juuri kuuttien kalanpyydystykseen kuolleisuuden vähentämisen olevan keskeistä, mikäli haluamme säilyttää ainutkertaisen saimaannorpan kannan. Emme voi siis sivuuttaa vastuutamme, vaikka tiedostan, että verkkokalastuksen tiukemmilla säännöksillä on myös vastustajansa, toisaalta ihan ymmärrettävistä syistä.

Arvoisa puhemies! Tiedän tämän, sillä suuren osan kesäviikonlopuista vietän Saimaan rannalla ja olen keskustellut vapaa-ajankalastajien kanssa. Toisaalta olen tullut samaan huomioon kuin Etelä-Savon maakuntaliiton vuonna 2015 tekemä tutkimus, että valtaosa paikallisista ihmisistä myös olisi laajentamassa verkkokalastuksen kieltoa. Olemme hallitusohjelmassa sitoutuneet omalta osaltamme pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen. Tähän kuuluvat mitä suurimmalta osin siis myös saimaannorpan kannan säilyttäminen ja sen edelleen vahvistaminen. Tältä vastuulta emme voi ummistaa silmiämme.

Mielestäni on tärkeä selvittää verkkokalastuksen kiellon laajentamista ainakin heinäkuun lopulle. Tämä käsittääkseni estäisi valtaosin kuuttien kuolemia verkkoihin, mutta ei haittaisi tuntuvasti ainakaan ammattimaista kalastusta. Ainakin tulisi pikaisesti ja tarkoin selvittää kuuttien esiintymispaikat, ja näiden paikkojen läheisyydessä verkkokalastuksen kieltoa tulee jatkaa.

Lyhyesti sanoen loppuun, meidän tulee löytää keinot, ettemme aja saimaannorppaa enempään ahdinkoon vaan voimme päinvastoin sen kantaa edelleen elvyttää. Tämä on mahdollista tehdä hyvässä yhteisymmärryksessä kalastajien kanssa.

17.18 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kiitos omastakin puolestani, että me olemme aikamme muuttaneet perustuslakia niin, että kansalaisaloite on mahdollista. Kansalaiset tuovat heille erityisen tärkeitä asioita. Tässä ja tällä kansalaislakialoitteella olemme sen äärellä, että nyt suojelemme harvinaista, noin 400 yksilön hyljekantaa Suomessa, mutta meidän on otettava globaali vastuu. Me vaalimme täällä kansainvälistä aarretta, ainutkertaista eliötä, joka meillä kasvaa ja toivottavasti voi ilmastonmuutoksen etenemisestä huolimatta hyvin jatkossakin. Eli voidaan todeta, että hoitoon ja suojeeluun satsattavat toimet ovat olleet onnistuneita, mikä antaa hyvän lähtökohdan sille, että voisimme sitä edelleen kehittää.

Meillä on käytössämme asioita, joita tässä keskustelussa ei ole vielä tullut esille. Meidän pitää elää rinnakkain paikallisväestön ja ammattikalastajien kanssa. Meillä eri sektoreilla on erilaisia järjestelmiä, joilla tätä rinnakkaiseloa voidaan kehittää ottaen nyt huomioon vaikka Metso-ohjelman mahdollisuudet, jossa yksittäiset ihmiset voivat korvausta vastaan olla mukana säilyttämässä meidän luonnon monimuotoisuutta ja edistämässä suojelutoimintaa. Toivon, että kun työryhmä tekee tätä työtä, niin otetaan huomioon myös se, kuinka me vähemmillä ristiriidoilla — kuten edustaja Eskelinen hyvin korosti, yhteistyötä tehden, eri intressiryhmien asiat huomioon ottaen — voimme päästä hyvään ratkaisuun. Saimaannorpan osalta tähän asti on onnistuttu hyvin, mutta on jo inhimillisesti katsottava, että sen meidän suojelutoimemme lisäksi, joka on edistänyt norpan kannan kehittymistä, edistetään vielä kuuttienkin mahdollisuutta olla edelleen jatkamassa sukua ja rikastuttamassa Saimaan vesistöä isommalla kannalla.

17.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut paikallaolijat! Saimaannorpasta ja kuuteista olemme puhuneet eduskunnassa lukui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

sia kertoja, ja täytyy sanoa, että myös tuloksia on saatu aikaan. Siitä minun mielestäni voidaan ihan yleisesti olla tyytyväisiä. Meillä Suomessahan elää maailman uhanalaisimpiin eläimiin kuuluva ja uhanalaisin norppalaji eli saimaannorppa. Tuo kanta on tällä hetkellä vajaa 400 yksilöä, noin 400 yksilöä, ja vuositasolla kuutteja on syntynyt kahdeksisenkymmentä, eli tulosta on saatu aikaan. Mutta pitää muistaa, niin kuin tässä monessa hyvässä puheenvuorossa salin oikeastaan joka puolelta on tuotu esille, että norppien tulevaisuus on kyllä yksin meidän suomalaisten vastuulla. Onko Suomessa ja maailmassa jatkossa saimaannorppia, sen me päätämme Suomessa, ja siihen me pystymme myös onneksi vaikuttamaan.

Hyviä tuloksia on saatu aikaan. Ensimmäisenä, jo vuosien ajan on rakennettu lumipesiä, apukinoksia, ja haluan kyllä sanoa ison kiitoksen niille talkoolaisille, jotka näitä kolauksia siellä tekevät. Muun muassa edustaja Järvinen on ollut kolaamassa ja rakentamassa näitä tekopesiä, ja jos oikein muistan, niin viime tai edellistalvena ensimmäisen kerran kaikille alueille pystyttiin rakentamaan näitä apukinoksia, ja se on nimenomaan näiden edustaja Järvisen kaltaisten talkoolaisten, vapaaehtoisten varassa hyvin pitkälti, että ne sinne syntyvät. Se on ollut yksi aivan oleellinen tärkeä tekijä tässä onnistuneessa saimaannorpan pelastusoperaatioissa. Erityisen iloinen olin myös siitä, kun pari vuotta sitten saimme tietoa, että ensimmäinen ihmisen rakentama järviruokolyhdepesä onnistui saamaan maailmaan ensimmäiset kuutit. Se oli yksi hyvä askel. Ja vielä ehkä hienompi — aiemmissakin puheenvuoroissa esille on noussut huoli siitä, että meillä tulevaisuudessa ei välttämättä enää ole näitä lumia sinne kinoksiksi kerättävissä — nyt ensimmäisen kerran ihan viime talvina on onnistuttu saamaan ihmisen kokonaan rakentamaan kelluvaan ponttonipesään onnistunut kuutin syntyminen. Se on siis täysin ihmisten tekemä kokonaisuus, EU-rahoituksella ja Suomen rahoituksella tehty toimenpide, ja se on tietysti tulevaisuuden kannalta aivan oleellisen tärkeää, kun lumitalvet ovat vähän niin ja näin, ja silloin kun kolattavaa ei ole, näitä ponttonipesiä toivottavasti saadaan lisää ja ne myös tulevat entistä paremmin norppien suosioon. Haluan siis antaa vilpittömän kiitoksen kaikille tekijöille ja talkoolaisille, ja rahoitus tälle työlle, vaikka talkootyöstä on kyse, on jatkossa turvattava, ja esimerkiksi näiden ponttonipesien rakentamiseen on löydettävä rahoitusta Suomesta.

Arvoisa puhemies! On myös varmasti totta, että voimme tehdä enemmän sen eteen, että ei tapahtuisi enää verkkokuolemia eikä toisaalta ihmisen aiheuttamia norppan kuolemia. Yksi hyvä on ollut nämä norppaturvalliset katiskat, joita on otettu käyttöön, sillä kyllä aika moni vapaa-ajankalastaja pystyy varmasti sen hetken kalastajanautintoon tyydyttämään, kun pienet kuutit kasvavat isommiksi. Ja on varmasti rehellisyyden nimissä myönnettävä, että verkkokalastuskielto on tällä hetkellä riittämätön, ja sen takia itse pidän perusteltuna sitä, että verkkokalastuskieltoa pidennetään. Asiantuntijatutkimukset tukevat sitä, että jo kuukauden pidennys eli heinäkuun lopulle tehtävä pidennys voisi olla sellainen, joka tuotaisi parempaa tulosta ja kuutit saisivat kasvaa isommiksi.

Tehdään tämä nyt ensin tässä talossa ja katsotaan, mitä sillä saadaan aikaan. Jos tarvitaan, niin itse olen valmis etenemään seuraavaan askeleeseen, vaikkapa sitten verkkokalastuksen täyskieltoon, jos uhanalainen saimaannorppa sen lopulta tarvitsee. Mutta itse ottaisin nyt sen yhden askeleen, pidentäisin kuukaudella verkkokalastuksen kieltoa ja katsoisin, saadaanko kanta nousemaan tällä toimenpiteellä. Tehdään kaikki mahdollinen saimaannorppan, yhteisen ainutlaatuisen eläimemme, pelastamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

17.26 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Saimaannorppa on rakas eläin meil-le kaikille, ja se on eläin, joka on uhanalainen ja symboli siitä, että meidän tulee tehdä töitä uhanalaisten lajien säilyttämiseksi. Tässä työssä keskustaministeri Kimmo Tiilikainen onnistui erinomaisesti. Kuten edustaja Eskelinen totesi, olemme jo saavuttaneet vuodelle 25 asetetun tavoitteen: norppia on yli 400 yksilöä. Miten ministeri Tiilikainen tähän pystyi?

Me kiristimme silloin asetuksella, annoimme erilaisia kalastusrajoituksia ja ennen kaikkea sitoutimme kaikki paikalliset toimijat toimiin norpan hyväksi. Osakaskunnille annettiin palkkiota, tällaista sopimuskorvausta 1,7 euroa hehtaarilta siitä, että he lupasivat valvoa kalastusrajoitusten toimia entistä paremmin ja tiedottaa niistä. He saivat myös kompensatiota lupatulojen vähentämisestä.

Uskon, että itse asiassa jokaiselle suomalaiselle, joka verkkoonsa on vahingossa saanut kuutinpojan, tulee erittäin paha mieli, ja varmasti käyttäytyminenkin muuttuu tämän jälkeen. Toki on niin, että nyt kun näitä kuuttikuolemia on tullut, se on osin osoitus siitä, että kuutti on levinnyt alueille, joissa ei tiedetty sen esiintyvänkään.

Mikä keskustan ja minun viestini tähän keskusteluun on? Ensinnäkin lupaan valiokunnan puheenjohtajana, että tämä erittäin hyvä ja tärkeä aloite käydään siellä valiokunnassa asianmukaisesti läpi ja kuulemme asiantuntijoita ja kuulemme niitä keinoja, joilla norpan tilannetta voidaan parantaa. Kyllä minun viestini tähän keskusteluun on nimenomaan samantyyppinen kuin todella rakentavasti valtaosalla täällä on ollut, esimerkiksi edustaja Eskelisen puheenvuorossa: tärkeää on sitouttaa paikalliset toimijat, tärkeää on huolehtia myös Saimaan perinteestä ja saaristolaisidentiteetistä, puhtaan suomalaisen järvikalan saatavuudesta. On keinoja aina verkkojen painotuksesta lähtien, esimerkiksi ajallisesta rajoittamisesta lähtien, siirtymisestä toisen tyyppiin pyydyksiin kokonaan — erilaisia keinoja, joihin uskon paikallisten sitoutuvan, kun sitä keskustelua yhdessä käydään.

Keskusta haluaa, että jokaisella suomalaisella on nyt ja tulevaisuudessa mahdollisuus harrastaa kalastusta. Tämäkin on osa sitä suomalaista perinnettä. Ja on huomattava myös kalastus- ja metsästysmatkailun potentiaali, joka suurilta osilta on hyödyntämätön tällä hetkellä. Käytännön ratkaisuja voidaan löytää vielä lisääkin, ja toivon, että tiedeyhteisö tässä antaa myös parastaan. On hyvä, että tällainen työryhmä siellä jo pohtii, mitä tämän asian kanssa voisi vielä lisää tehdä.

Oikeastaan tässä on se viesti, minkä itse halusin tähän keskusteluun tuoda. Tosiaan lisää keskustelua ja syvällisemmin käymme sitten siellä valiokunnassa. Oikein hyvää keskustelua, ja olen kiitollinen aloitteen tekijälle tämän asian esiin nostamisesta.

17.31 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Myös minä kiitän lämpimästi tämän aloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia. On todella hienoa, että tämä aloite niin nopeasti keräsi yli 70 000 allekirjoitusta. Se osoittaa, että suomalaiset haluavat suojella ja vaalia norppaa. Kuten jo edellä on todettu, norppa on maailman uhanalaisin hylje: se elää vain Suomessa ja vain Saimaalla.

Toisaalta jo nyt — vaikka norppa on edelleen uhanalainen — norppakannan kehitystä voidaan pitää myös luonnonsuojelun menestystarinana. Kuten ainakin edustaja Kivelä edellä totesi, aikaisemmin norppia pidettiin vahinkoeläiminä ja niistä sai tapporahaa. 1950-luvulla se rauhoitettiin, ja seuraavalla vuosikymmenellä kantaa alettiin arvioida. Vuonna 1979 perustettiin Suomen WWF:n saimaanhyljetyöryhmä. 1980-luvulla alkoivat sitten ensimmäiset suojelutoimet, mutta esimerkiksi vasta vuonna 1996 kannanseuranta- ja suojelutyö siirrettiin ympäristöministeriön vastuulle ympäristöjärjestöiltä — ensimmäisen vih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

reän ympäristöministerimme Pekka Haaviston ministeriaikana muuten. Ja kuten tässä on todettu, norppakanta on hiljalleen kasvanut. Tämän vuosikymmenen alussa se oli jotain 300 yksilön suuruusluokkaa, mutta nyt on jo siinä 400:n hujakoilla.

Tämä on kaikki myönteistä kehitystä, mutta kuten tiedämme, norppa on edelleen uhanalainen. Sitä uhkaa verkkokalastuksen lisäksi myös ilmastonmuutos. Kuten edustaja Kalmarin totesi, minäkin uskon ja olen ymmärtänyt, että jokainen vapaa-ajankalastaja, joka löytää kuolleen kuutin verkoistaan, on järkyttynyt. Sehän on hyvin yleistä, että ihmiset ajattelevat, että jokin juttu sinänsä, noin yleisesti, on vahingollista, mutta jos juuri itse teen, niin ei se silloin, ei tämä minun juttuni voi olla vahingollista. Varmaan moni kesällä verkoilla Saimaalla kalastanut on näin samalla tavalla ajatellut. Vapaa-ajankalastajien verkot kuitenkin nimenomaan tappavat kuutteja kaikkein eniten. Kuten moni kollega on jo todennut, jo kuukauden pidennys verkkokalastuskieltoon olisi sekin tärkeä parannus.

Lopuksi haluaisin vielä todeta, arvoisa puheenjohtaja, kaksi asiaa. Ensinnäkin sen, että vaikka norppakanta todella on hitaasti mutta kuitenkin myönteisesti kehittynyt, emme saa unohtaa sitä, että myös ilmastonmuutos uhkaa norppaa, koska norppa rakentaa pesänsä kinkoksiin. Jo nyt monen vuoden ajan ihmisten on täytynyt auttaa norppaemoja tekemällä apukinoksia, jotta emot voivat saada kuuttinsa ensimmäisiksi viikoiksi lumipesiin suojaan.

Ja sitten vielä lopuksi haluan todeta sen, että on aika paljon ihmisiä, jotka eivät vielä kukaan ymmärrä, millainen uhka ilmastonmuutos on ihmiselle, mutta näyttää siltä, että vielä enemmän on valitettavasti niitä, jotka eivät ymmärrä, mikä merkitys luonnon monimuotoisuudella on paitsi elämälle yleensä myös ihmiselle. Haluan tässä yhteydessä siteerata Suomen Luontopaneelin puheenjohtajaa, professori Kotiahoa, joka on mielestäni esittänyt erinomaisen hyvän vertauksen. Hän on verrannut lajien sukupuuttoa siihen, että oltaisiin lentokoneessa, josta irtoaa niitti kerrallaan. Kukaan ei etukäteen tiedä, minkä niitin irtoaminen johtaa siihen, että kone rysähtää alas, mutta jokainen tietää, että jossain vaiheessa niittien irtoaminen on kaikille matkustajille tuhoisaa. Aivan vastaavalla tavalla me emme tiedä, millaisia ketjureaktioita, missä vaiheessa ja millä nopeudella seuraa lajien sukupuutosta. Ja koska ihminenkin on loppujen lopuksi luonnontuote — se on elämän monimuotoisuuden tuottama, meidän oma elämämme on tämän elämän ison kudelman varassa — niin meidän on tärkeää pitää tästä elämän isosta kudelmasta ja sen monimuotoisuudesta huolta.

17.37 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite, niin kuin tässä jo moni on tuonut esille, toi keskusteltavaksemme tärkeän asian, kun puhutaan saimaannorppan elinmahdollisuuksista. Saimaannorppa on tosiaan yksi maailman harvinaisimmista hylkeistä. Myös keskusta kantaa huolta ja tekee, on tehnyt pitkään, töitä saimaannorppien suojelemiseksi ja kannan kasvattamiseksi, ja meille on erittäin tärkeää, että me edelleen löydämme keinoja, joissa norppansuojelu ja kalastus voidaan yhä paremmin sovittaa yhteen. Tämä ympärivuotinen verkkokalastuskielto lopettaisi kokonaan esimerkiksi kuhan verkkokalastuksen talvella.

Nykyisten suojelutoimien ansiosta norppakannan koko on jo nyt kasvanut yli 400 yksilöön. Aivan kuten edustaja Eskelinen toi esille, jotain on tehty oikein, ja moni muukin on tässä todennut sen, että olemme myöskin onnistuneet norppien suojelussa. Mutta toki meillä on vielä parannettavaa. Esimerkiksi kuuttien suojaamiseksi on olemassa monia hyviä käytännön ratkaisuja, joita voi edelleen kehittää ja laajentaa. Näitä ovat esimerkiksi verkkojen ankkurointi ja ohuemman langan käyttäminen verkoissa, jolloin heinäkuiset kuutit

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

pystyvät rikkomaan verkon eivätkä takerru siihen. Myös muiden tällaisten norppaturvallisten pyydysten, kuten rysiä ja katiskoja, käyttö auttaa välttämään vahinkoja. On toki muistettava, että norppien kohdalla kyseessä on koko lajin suojeleminen, kokonaisuus. On hyvin tärkeää, että me yhdessä olemme sitoutuneet norppien suojelestrategiaan ja sen mukaiseen kannan kasvutavoitteeseen, ja on mielestäni erittäin arvokas huomio, mikä täällä on tuotukin monien edustajien suulla esille, että norppien suojeleminen täytyy tehdä paikallisia ihmisiä kuunnellen ja yhdessä heidän kanssaan. Silloin me saamme kaikista parhaat tulokset norppienkin kannalta.

17.39 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Kuten täällä on tullut jo esiin, minulla on ilo asua keskellä norppavesiä Puruvedellä. Olen ainakin viidennen, kuudennen sukupolven edustaja siellä, ja norppien kanssa on aina tultu toimeen. Vähintään 20 vuotta olen seurannut norppien suojeleminen hyvin läheltä ystäväni ”Norppa” Taskisen, tekemieni tv-ohjelmien ja — Taskisen kautta — myöskin Itä-Suomen yliopiston tutkijoiden ja Metsähallituksen välityksellä. Vähintään 10 vuotta minulla on ollut ilo olla mukana tekemässä norppalaskentoja ja viime vuosina myöskin vapaaehtoisena näitä apukinoksia, jotka ovat tärkeitä. Siitä huolimatta, että meitä vapaaehtoisia on tosi paljon, suurimman hatunnoston mielestäni ansaitsevat ne, joista tänään on puhuttu täällä vielä kohtuullisen vähän, ja ne ovat kalastajat.

Kun 15 vuotta sitten norppansuojeleminen teki, sitä tuli kutsutuksi kukkahattutädiksi ja viherpiipertäjäksi ja niin edelleen, ja vastakkainasettelu oli suurta. Ministeri Leppä muistaa varsin hyvin monet yhteisetkin tilaisuudet, joissa olimme, joissa vapaa-ajankalastajat, ammatikalastajat ja norppien suojeleminen olivat lähes tukkanuottasilla — mutta se on nyt muuttunut. Ja suurimman hatunnoston todellakin haluaisin antaa Saimaan kalastajille, etenkin ammatikalastajille, joita tällä hetkellä on Saimaalla enää noin 300 jäljellä, siis vähemmän kuin norppia. Meidän on tärkeää pohtia sitä, kun norppansuojeleminen edistetään, että me teemme sen sosiaalisesti kestävästi ja myös kalatalouden kannalta kestävästi. Kannattaa muistaa — korjaan samalla joitakin virheitä, joita täällä on tullut — että pahin uhka norppalle ei ole ihminen, vaan se on ilman muuta ilmastonmuutos, ylivoimaisesti. Mutta ihminen on ainoa, joka norppien voi pelastaa, ja siinä tarvitaan meidän työtämme.

Suomalainen syö tällä hetkellä vain noin 4 kiloa kotimaista kalaa vuodessa. Samaan aikaan ulkomaista kalaa syödään 13 kiloa vuodessa henkilöä kohden. Jos me haluamme tehdä kestävästä tulevaisuudesta, on tärkeää edistää kotimaisen kalan syöntiä. Vaikka verkkokalastuksessa Saimaalla puhutaan kohtuullisen pienistä määristä, euromääräisesti kyse on isoista asioista kalastajalle, koska verkoilla pyydetään nimenomaan kuhaa. Jos ympäri-voottinen verkkokalastuskielto tulisi voimaan, se tarkoittaisi sitä, että kuhaa jäisi saamatta 100 000 tonnia vuodessa. Satatuhatta tonnia vuodessa. Nämä ovat aika hurjia lukuja, kun tiedetään, mikä on kuhan kilohinta verrattuna vaikkapa muikun kilohintaan, ja sen takia täytyy tätä norppansuojeleminen edistämistä tehdä maltilla ja harkiten.

Mitä sitten voidaan tehdä? On aika laaja yksimielisyys siitä, että suojeleminen voidaan lisätä vähintään heinäkuulle. Me tiedämme kaikki, että kuutti on vähän kuin koiranpentu, joka lapsuudessaan kokeilee ja leikkii, tekee holtittomastikin asioita, mutta kasvaessaan viisastuu. Aika monet asiantuntijat sanovat, että se kuukausi on hyvin ratkaiseva aika sen kuutin elämässä, ja sen jälkeen verkkokuolemien riski pienenee olennaisesti. Yksi lisäkuukausi norppansuojeleminen olisi ilman muuta varmasti yksittäisistä keinoista se kaikkein vaikuttavin. Jos ja kun kuutteja syntyy uusilla alueilla, on oleellista saada lisää rajoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

tusalueita, ja niistähän neuvottelevat sitten vesialueiden osakaskunnat ja ely-keskus yhdessä. Me tarvitsemme myös paljon tehokkaampaa viestintää mökkiläisille ja vapaa-ajankalastajille, että he malttaisivat välttää verkkokalastusta jo ensi kesän heinäkuussa. Ymmärän hyvin sen tuskan, mikä on, kun huomaa, että omasta verkosta kuutti löytyy, sitä ei halua kukaan.

Verkon langanvahvuutta voi pohtia. Tällä hetkellä aika yleisesti käytetään 17 millin verkkoja, mutta verkon vaihtaminen 15 millin lankaan tuo jo paljon paremman tuloksen kuuttien ja norppien kannalta, ja tiedän jopa ammattikalastajia, jotka ovat vaihtaneet kaikki verkkonsa nimenomaan näihin 15-millisiin. Kalastusvälineitä ja niiden rakenteita pitää kehittää ja erilaisia pyydystyyppejä jalostaa eteenpäin. Ystäväni Taskinen, jonka jo mainitsin, kalastaa ammattikalastajana tätä nykyä katiskoilla, mutta myöskin pohjarysillä, joita samalla sitten kehitetään siihen suuntaan, että ne olisivat norppaturvallisia, niin että norppa ei niihin pääse. Yksi pohjarysä vastaa kolmea tai jopa viittä verkkoa, eli siitäkin voi tulla yksi tulevaisuuden keino.

Meidän on tehtävä erilaisia ratkaisuja, jotka ovat kestäviä niin norppalle, kalastajille kuin koko kalataloudellekin. Mutta muistutan teitä siitä, että pelkästään sinä aikana, kun itse olen ollut tässä mukana, muutos on ollut asenteissa huikea. Siitä eripuraisuudesta ja solvausten heitosta on päästy valtavaan yhteisymmärrykseen, ja moni näistä vapaa-ajankalastajista ja ammattikalastajista on itse tekemässä norpille apukinoksia ja on itse laskemassa norppakantaa silloin huhtikuun lopulla, kun sitä tehdään. Ja tästä yhteistyöstä meidän pitää pitää kiinni. Ilman sitä norppa voisi huonommin. Siihen meillä ei ole varaa.

17.47 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Järvistä aivan erinomaisesta puheesta. Hän, jos kuka, tietää, mitä on elää Saimaan äärellä ja norppien lähellä myöskin — asiantuntija vailla vertaa.

Saimaa kaiken kaikkiaan on yksi Suomen helmistä, sen varmaan me kaikki tunnustamme ja tiedämme, ja norppa on aivan ainutlaatuinen, uhanalainen eläin. Itse eteläisimmän Saimaan äärellä asuvana ja kesäasukkaana Suur-Saimaan rannalla olevana tiedän myöskin, mitä keskustelua norpista, kalastuksesta, vapaa-ajanasumisesta ja pysyvästä asumisesta Saimaalla on käyty vuosien aikana.

Uhanalainen norppakanta elpyy tällä hetkellä jopa odotettua nopeammin, ja 400 yksilön välitavoite, joka oli asetettu vuodelle 2025, on jo saavutettu käytännössä kuusi vuotta etuajassa. Nyt jo norppakannan elpymisen taustalla ovat nykyiset kalastusrajoitukset, vapaaehtoisuus — ja sanon nimenomaan vapaaehtoisuus — ja norppien pesimisen turvaaminen muun muassa apukinoksia kolaamalla ja vapaaehtoistyöllä, nimenomaan. Kuten edustaja Järvinen omassa puheenvuorossaan totesi, siinä ovat nimenomaan kalastajat ja myöskin vapaa-ajan asukkaat olleet erittäin hyvin mukana, ja se on lähtenyt sieltä osakaskuntien, vesialueiden omistajien tahdosta myöskin paljon liikkeelle.

Tosiasia on, että kun norppakanta on kasvanut, niin norppien asuinalueet ovat samalla myöskin levinneet, ja niitä tavataan jo tälläkin hetkellä Suur-Saimaan eteläisimmillä osilla, ja kyllä se on ainutlaatuista. Siellä Saimaalla ollaan myöskin uutta matkailua jo kehitetty. Siellä on jo muutaman vuoden ajan ollut esimerkiksi vaikkapa norpparisteilyjä, joissa on päästy ammattinsa osaajien kanssa seuraamaan, miten norppa on kivellä.

Olennaista on, omasta mielestäni, se yhteinen tahto, joka tässäkin asiassa tulee olla: vapaaehtoisuus, yhteistyö. Itse henkilökohtaisesti en halua nähdä enkä kokea enää yhtään sellaista tilaisuutta, joita joitakin vuosia sitten tämän asian tiimoilta järjestettiin. Siellä se vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

takkainasettelu oli voimakasta. Mutta ne tilaisuudet ovat edenneet omasta mielestäni hyvään suuntaan.

Elikkä siis nykyiset norppalukemat osoittavat, että nykyisilläkin toimilla on päästy hyviin tuloksiin, mutta tätä työtä täytyy jatkaa edelleen, norppa on edelleen uhanalainen. Mutta kyllä tosiasia on, että Saimaalle mahtuvat tällä hetkellä sekä saimaannorppa, ammattikalastajat että myös vapaa-ajankalastajat, ja näin tulee jatkossakin olla. Siellä tulee voida olla myöskin vapaa-ajan asukkaat ja pysyvän asumisen asukkaat yhteistyössä ja yhdessä toimien.

Keskustan lähtökohta on kaiken kaikkiaan se, että Saimaan alueen ihmiset ovat suojelussa mukana ja suojelutoimia tehdään alueen ihmisiä kuunnellen. Vapaaehtoiset säätiöt sekä nykyiset rajoitukset ja kalastusalueiden omistajien vapaaehtoisuus ovat olleet siis auttamassa norppien lisääntymistä, ja tässä vesialueiden omistajat ovat avainasemassa. Mielestäni jokainen norppakuolema, joka ilmaantuu joko verkkoihin hukkumalla tai esimerkiksi kuuttien luontaisen pesäkuolleisuuden vuoksi, on ikävä, ja niitä ei missään tapauksessa voi toivoa eikä hyväksyä. Tosiasia on, että ei pelkästään verkkokuolleisuus vaan kyllä ilmastonmuutos ja lumen vähyys ovat myöskin tosiasia, joka aikaansaa kuuttien pesäkuolleisuutta. Siksi on erittäin hienoa, että vapaaehtoisia on löytynyt myöskin pesien kolaamiseen ja auttamiseen aina talvella.

Myöskin Saimaan alueen perinteistä ja puhtaan suomalaisen järvikalan saatavuudesta tulee pitää huolta, siinä myöskin on ammattikalastajien asema tärkeä. Ja myöskin vapaa-ajankalastuksen tulee olla edelleen mahdollista.

Kaiken kaikkiaan ympärivuotinen kalastuksen kieltö olisi järkyttävä teko, jota itse en voi missään tapauksessa hyväksyä, vaan nykyisillä periaatteilla tulee mennä eteenpäin. Omasta mielestäni ja keskustan mielestä jokaisella suomalaisella tulee olla nyt ja tulevaisuudessa mahdollisuus harrastaa kalastusta jatkossakin, ja kuten sanoin, ympärivuotinen verkkokalastuskieltö haittaisi merkittävästi Saimaan ammattikalastusta ja sitä vapaa-ajanviettoa ja vapaa-ajanasumista, mitä Saimaalla on runsaasti.

Kiitän tässä yhteydessä ministeri Leppää siitä työstä, mitä hän on jo ennakolta tehnyt tämän asian hyväksi: se lähtee siitä, että alueella toimivat ihmiset tulevat olemaan ja voivat olla vahvasti mukana uusien kalastussääntöjen valmistelussa. Omasta mielestäni se on äärimmäisen tärkeää, että nimenomaan yhteistyöllä asioita saadaan eteenpäin tässäkin asiassa. Saimaalle siis mahtuvat niin norppa, ammattikalastajat kuin vapaa-ajankalastajatkin, nyt ja tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja Nestori Miikkulainen. — Edustaja Hoskonen.

17.54 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitän aloitteen tekijöitä. He ovat nostaneet esille asian, joka varmasti on tänäpäni yksi keskustelluimpia ja herättää valtavasti mielipiteitä. On hyvä keskustella ja asioita huolella suunnitella — sillä poistetaan ennakkoluuloja ja samalla autetaan tämän tärkeän luontokappaleen elämän jatkumista mahdollisimman hyvävointisena, nimenomaan niin, että kanta säilyy vahvana. Saimaannorppa on meille kaikille tärkeä, sen me tiedämme.

Itsessään en kannata näitä pakkotoimia totaalikielloista, ne ovat aina, olkoonpa asia mikä tahansa, olleet haitaksi ja pitkässä juoksussa aiheuttavat vain valtavan vastareaktion, josta itsestään seuraa sitten asioita, jotka eivät tässä tapauksessa koituisi norpan hyödyksi. Toivon hyvää, monipuolista vuoropuhelua ja ennen kaikkea sitä, että yksissä tuumin viem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

me eteenpäin tätä niin, että sekä norppa voi elää omalla reviirillään että muut eläimet pärjäävät siellä, samoin ne ihmiset siellä järvenrannoilla eri puolilla voivat jatkaa omaa työtään, omaa vapaa-ajanviettoaan ja harjoittaa elinkeinoja.

On syytä muistaa: liian vähälle huomiolle on jäänyt tässä asiassa se, että kovin monen ihmisen elinkeino, jokapäiväinen leipä, on kiinni siitä, että näiden järvien käyttö säilyy hyvänä ja tehokkaana jatkossakin. Kiitän myös ministeri Jari Leppää siitä, että hän on toiminut tässä asiassa jämäkästi, ja kun tämä keskustelu tästä verkkokalastuksen totaalikiellosta ryöpsähti viime kesänä liikkeelle, niin hän otti silloin jo vahvasti kantaa siihen, että perustetaan työryhmä tätä asiaa tarkastelemaan monipuolisesti, minkä jälkeen tehdään johtopäätöksiä. Tämä työryhmä on aloittanut toiminnan jo 18.10. tänä vuonna, eli työ on käynnissä, ja työ kestää noin vuoden. On erittäin arvokasta, että tämä työryhmä toimii. Tässä maassa on semmoinen paha tapa aina, että kun jotakin lähdetään suojelemaan, niin se on totaalikielto, mikä on täysin virheellinen teko jo pelkästään sen takia, että kun Euroopan unionissa näitä erilaisia suojelujärjestelmiä viedään eteenpäin, Natura esimerkiksi, niin siellä ei tällaista totaalikieltoa tunneta. Siellä tiettyjä asioita voidaan suojella, mutta ihmisten elämä jatkuu alueella aivan normaalisti. Suomessahan lähdetään siitä, että kun joku kielletään, niin totaalikielto, että ei saa tehdä mitään. Se on aivan väärä lähestymistapa, koska kuitenkin pitää muistaa, että jos haluamme pitää pystyssä suomalaista maaseutukulttuuria tai yleensä elämää tuolla Suomen saloilla ja järvien rannoilla, se tarkoittaa sitä, että ihmisen pitää siellä pystyä elämään. Yksikään kulttuuri ei kehity, ellei siellä ole ihmisiä. Se kannattaa aina kaikkien intomielisten suojelukiikkoilijoidenkin muistaa.

On muistettava myös hallitusohjelmassa mainittu kotimaisen kalan käytön vahva lisääminen. Kala on ruokapöydässä erittäin terveellinen ja hyvä ruoka-aine, aivan suorastaan herkullinen. Jokainen sitä toivon mukaan nauttii mahdollisimman usein. Se on todella terveellistä ja ravitsevaa ja hyvää ruokaa. Valitettavasti vaan tänäpäivänä 80 prosenttia kalasta tuodaan ulkomailta, ja ironisinta siinä on se, mistä nämä kalat tulevat: pitkälti Norjasta, rekkaralli jyrää tällä kertaa tuolta pohjoisesta kohti etelää. Tässä meillä suomalaisilla on paljon parannettavaa. Se toisi suomalaisille töitä, jos käyttäisimme mahdollisimman paljon omaa kalaa, pienentäisi paljon puhuttua tuontia ja sitten ennen kaikkea hoitaisi meidän omia vesistöjämme. Vesistönhoidon kannalta yleensä on äärimmäisen tärkeää, että kotimaista kalaa käytetään. Kun kalaa poistetaan järvestä, sehän tarkoittaa sitä, että fosforitasapaino paranee, ravinteet vähenevät siitä järvestä ja sen järven tilanne paranee olennaisesti. Esimerkiksi Puruvedellä, juuri tällä samalla Saimaan alueella, siellä Kiteen alueella, on menossa Life-hanke, jonka kahtena tärkeänä tehtävänä on ollut valumavesien saaminen hallintaan, jolloin ravinteet valuvat mahdollisimman vähän Puruveteen. Siinä ollaan hyvässä alussa ja hyvässä vauhdissa, kohteita on korjattu, ja työ etenee. Mutta toinen merkittävä teko oli toissa keväänä tehty koekalastus siitä, että paljonko siellä on sellaista kalaa, joka joutaisi poistaa, erilaista roskakalaksi sanottua kalaa, jota käytetään muun muassa minkkien ja supitarhojen rehuna. Sieltä yhdellä koekalastuksella vedettiin 32 tonnia kalaa kuiville — kahdesta syvänteestä 32 tonnia kuiville. Sillä parannettiin niiden kyseisten lahdemien veden tilaa erittäin paljon. Tämä kannattaa kaikkien muistaa.

Hallitusohjelma on tässä aivan oikeassa, että kotimaisen kalan asemaa pitää parantaa. Kalastus on tärkeä elinkeino hyvin monelle ihmiselle, ja se on monelle myös — kesälomalla tai yleensäkin vapaa-aikana — äärimmäisen tärkeä harrastus. Kysymys on elinkeinosta, kysymys on harrastuksista ja kysymys on myös suomalaisesta elämäntavasta. Ei saa väheksyä sitä, että esimerkiksi jonkun suvun harrastuksiin on kuulunut satoja vuosia kalas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

tus, taikka sitä, että joku nuori mies tai nainen innostuu kalastuksesta ja opettaa sen kalastuksen jalon taidon lapsilleen. Äärimmäisen tärkeää toimintaa.

Lopuksi, arvoisa puhemies, yksi asia vielä tähän norppaan liittyen. Tästä päästään kätevästi toiseen uhanalaiseen eläimeen, metsäpeuraan. Meillä on tässä maassa suojeltu susia innolla, lajia, joka on... Uralin läntisellä alueella on noin 30 000—40 000 sutta, ja siitä puhutaan tässäkin talossa, että se on uhanalainen täällä Suomessa. Ei varmasti pidä paikkaansa. Mutta tuolla Kainuun korvissa pyörii ja Lieksan Ruunaalla pyörii metsäpeurakanta, niitä on jäljellä alle tuhat yksilöä. Se on kuolemassa sukupuuttoon. Sitä ei katsota edes suojelun arvoiseksi, siitä ei edes puhuta. Susien suojelulla on tehty tässä maassa se teko, että sillä on käyty monen muun asian kimppuun. [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen, pysytään norpissa.

Kyllä, pysyn norpissa, arvoisa puhemies! — Totean vain, että tässä on erinomainen rinnastus siihen, että miten voidaan tehdä politiikkaa uhanalaisella eläimellä ajattelematta, mitä siitä seuraa. Toivon, että norpasta ei tule samanlainen ilmiö, että kotimaisia elinkeinoja sorsitaan ja ennen kaikkea vesistöjen käyttöä vähennetään, mikä olisi kaikkein onnettominta, mitä tässä asiassa voisi tapahtua.

18.00 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Saimaannorppa on tosiaan yksi maailman uhanalaisimmista hylkeistä. Jos norppa häviää Saimaalta, se häviää koko maapallolta. Suomen luonnon monimuotoisuus on kriisissä, joka johtuu pitkälti ihmisten toiminnasta. Saimaannorppa symboloi tätä muutosta, ja tämä kansalaisaloite kuvaa sitä huolta, joka suomalaisilla on luonnosta. Haluan kiittää aloitteen allekirjoittaneita ihmisiä.

Tänään käsiteltävä kansalaisaloite verkkokalastuskiellon pidentämisestä saimaannorpan levinneisyysalueella on tärkeä, sillä saimaannorpan yleisin yksittäinen kuolinsyy on kalanpyydyskuolema. Suojellaksemme norpan on norpille vaarallisten pyydysten käyttöä rajoitettava koko norpan elinalueella ja verkkokalastuskieltoa pidennettävä vähintään kuu-kaudella. Maa- ja metsätalousministeriön asetus verkkokalastuksen rajoittamisesta heinäkuun alkuun asti on ollut voimassa kolme vuotta. Rajoitus ei kuitenkaan ole riittävä, sillä vuosittain verkkoihin kuolee neljästä kahdeksaan kuuttia. Verkkokalastuskiellon laajentaminen ei uhkaa Suomen alueella kalastamista. Esimerkiksi kapeanieluiset katiskat, vieheet ja onget ovat norppaturvallisia kalastustapoja.

Ilmastonmuutos uhkaa, kuten täällä on sanottukin, myös norpan tulevaisuutta, sillä norppa tarvitsee lumihangen. Norppa ei ole ainoa eläin, jota talvien muutos uhkaa. Lämpenevä ilmasto näkyy radikaalisti juuri meillä Suomessa. Suomen vuosikeskilämpötila lämpenee kaksi kertaa muuta maapalloa nopeammin. Ilmatieteen laitoksen seurannan mukaan etenkin talvet ovat Suomessa leudontuneet. Joulukuiden keskilämpötila 1850-luvulta tähän päivään on noussut lähes viisi astetta. Ilmatieteen laitoksen ennusteen mukaan jo vuonna 2050 Etelä-Suomeen ei välttämättä enää sada lunta. Pohjois-Suomessa myös lämpötila laskee, lumihankien koostumus muuttuu ja lumipeitteen kesto lyhenee. Talvien lämpeneminen uhkaa suomalaisten luonnonvaraisten eläinten olosuhteita. Eteläiset luontotyypit hivuttautuvat pohjoiseen, mutta kaikki lajit eivät voi siirtyä ylöspäin. Tällainen on esimerkiksi naalin — joka on kadonnut Suomen luonnosta — tilanne jo nyt. On siis aivan kriittisen tärkeää saada pysäytettyä maapallon lämpeneminen myös meidän eläintemme vuoksi. Saimaannorppaa eivät voi suojella muut kuin me suomalaiset itse. Tärkeä tehtä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

vämme on pelastaa suomalaisen luonnon monimuotoisuus ja säilyttää uhanalaiset lajimme elinvoimaisina.

18.03 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Saimaannorppa on maailman uhanalaisin hylje. Niitä ei ole missään muualla kuin Suomen Saimaalla. Ne ovat yhä välittömässä vaarassa kuolla sukupuuttoon. Kiitän kansalaisaloitteesta ja kansalaisten tahdonilmauksesta saimaannorpan pelastamisen puolesta.

Saimaannorpan yleisin yksittäinen kuolinsyy on valitettavasti kalanpyydyskuolema. Nykyisen sääntelyn mukainen verkkokalastuskielto kestää huhtikuun puolivälistä kesäkuun loppuun. Kansalaisaloite ehdottaa, että verkkokalastus Saimaalla kielletään ympäri vuoden. Vihreiden kanta on, että tässä vaiheessa kieltoa pidennettäisiin vähintään kuukaudella eli jatkossa verkkokalastus olisi kiellettyä myös heinäkuussa.

Viime kesänä verkkokalastus tuli sallituksi 3.7. ja muutamassa päivässä verkkoihin hukui neljä kuuttia. Tästä käynnistyi uudelleen kiivas norppakeskustelu. Kaikki nämä neljä kuuttia kuolivat verkkoihin, joilla pyydetään kuhaa tai isoa ahventa. Yksi oli 55 millimetrin solmuvälillä, kolme 60 millimetrin solmuvälillä — kaikki vapaa-ajankalastajien verkkoja. On havaittu, että mitä harvempi verkko on solmuväliltään, sen vaarallisempi se on norpalle. Vaarallisuus selittyy sillä, että kun norpan pää mahtuu silmäkoon läpi, se ei huomaa sitä. Tiedämme selvästi, että vielä heinäkuussa kuutti on altis jäämään verkkoihin kiinni. Mitä isompi kuutti on, sitä pienempi on todennäköisyys, että se jää verkkoon. Kaikkein vaarallisin aika kuutille on touko—kesäkuu, joka onkin jo onneksi suojattu. Tiedämme, että noin 80 prosenttia kaikista kalanpyydyksiin kuolleista saimaannorpista on alle 24-kiloisia ja kuutti saavuttaa tuon painon elokuussa.

Verkkokalastuskiellon pidentäminen kuukaudella heinäkuulle koskisi eniten vapaa-ajankalastajia, mökkeilijöitä, jollainen itsekin olen Savossa, siellä Haukivedellä Linnan saaren lähellä.

Norppien kokonaiskanta on nyt noin 400 yksilöä, joista lisääntymiskykyisiä on arviolta 155—200 norppaa. 80-luvulla norppia oli arviolta 120—150 yksilöä. 2000-luvulla oli kanta saatu nousuun, mutta tapahtui notkahdus, silloin arvio oli noin 260 yksilöä. Aktiivisella suojelutyöllä on siis päästy näihin nykylukuihin. Laji on silti erittäin uhanalainen. Erityisesti leudot talvet heikentävät pesimäoloja, ja kuten täällä on todettu, ilmastonmuutos lisää tätä riskiä koko ajan.

Meidän vastuamme on nyt siis aktiivisesti jatkaa tätä suojelutyötä. Saimaannorpan suojelu tähtää kannan kasvun lisäksi myös kannan leviämiseen niille alueille, joilta se on ihmisen toimesta ehtinyt hävitä. Verkkokalastuskiellon laajentamista tulee siis tehdä niin ajallisesti kuin alueellisesti. Saimaalle mahtuisi hyvin tuhansia norppia. Tämä tavoite meidän tulee pitää kirkaana mielessä, kun mietimme ja päätämme suojelukeinoista.

18.07 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Suuret kiitokset aloitteen tekijöille ja allekirjoittaneille tärkeästä aloitteesta. On todellakin kunnia-asia suojella saimaannorppaa. On onnekasta, että tällä pitkäaikaisella työllä on ollut vaikutuksia, ja sitä pitää jatkaa hyvin määrätietoisesti.

Täällä todettiin, että Saimaa on yksi Suomen helmistä, mutta minusta kyllä välillä tuntuu siltä, että emme me sitä ihan ole tunnistaneeet ja arvostaneet riittävästi. Siitä kertoo myös saimaannorpan edelleen kohtuullisen hankala tilanne. Saimaannorppa on edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

erittäin uhanalainen eläin, ja Saimaa on sen ainoa koti. Joten samalla, kun suojelemme norppaa, on tärkeää pitää huolta norpan elinolosuhteista.

Veden laatu on suurimmassa osassa Saimaata ja Suur-Saimaata hyvää tai erinomaista, ja kun katsotaan tuoreimpia tutkimuksia Suomen järvien tilasta, voidaan huomata, että ne siniset alueet osuvatkin juuri sinne Saimaalle ja Itä-Suomeen Suur-Saimaalle ja sen lisäksi toki Pohjois-Lappiin, jossa on myös toistaiseksi vielä erittäin puhdasta vettä. Kuitenkin myös Saimaata ovat kuormittaneet maa- ja metsätalous, teollisuus ja yhä enenevässä määrin myös uudet hankkeet, kuten Finnulpin hanke Kallavedellä, jota nyt voidaan myös ihan korkeimmassa hallinto-oikeudessa. On selvää, että vesien laatua ei saa heikentää.

Eteläiselle Saimaalle vettä tulee pitkin meidän todella pitkää Suur-Saimaan reittiä Pieli-sestä sekä pohjoisesta Kallaveden kautta Soisalon puolelta Leppävirran reittiä ja sen lisäksi itäpuolelta Heinäveden reittiä. Myös näillä alueilla on useita alustavia suunnitelmia erittäin isokokoisista avolouhosalueista yleensä suhteellisen köyhien malmien etsimiseksi. Myös ne uhkaavat meidän vesistöjämme. Ihan vastikään tänään kuulimme tutkijoilta, että on erittäin vaikeaa hallita näitä vesistöriskejä, kuten olemme nähneet Talvivaarassa ja siellä sitten joutuneet kokemaan sen, mitä Nuasjärvellä on tapahtunut ja kuinka tämän vesistön ekologinen tila on heikentynyt.

Siksi minusta tuntuu, että paitsi saimaannorppaa myöskään Saimaata emme riittävästi vielä arvosta, mutta kyllä potentiaalia olisi. Saimaahan kuvastaa myös Suomen historiaa ja suomalaista elämäntapaa mitä parhaimmalla tavalla. Vesireittien varrella on eletty usein niin, että sieltä on ollut vaikeaa liikkua, ja tiet ovat tulleet myöhään käytettäväksi. On liikuttu vesireittejä, ja tämä on tietysti kestänyt pidempään, joten aivan niin kuin erittäin vireää paikalliskulttuuria ja hienoja tapahtumia ja elämänmenoa sellaista suomalaista historiaa voi edelleen havaita myös Saimaan alueella puhumattakaan toki sitten esimerkiksi Savonlinnasta tai Punkaharjusta ja Savonlinnan Olavinlinnasta, joka on aivan upea paikka. Ihan siitä Olavinlinnan kupeesta voi tosiaankin lähteä sitten vaikkapa norpparisteilylle. Itselläniikin oli mahdollisuus tällaiseen osallistua ja kuulla siitä suojelutyöstä, jota norpan hyväksi on tehty.

Onneksi hallitusohjelmassa on tosiaankin todettu, että järvimatkailua edistetään ja vesien laatua parannetaan, ei siis heikennetä. Sisävesiliikennettä kehitetään, ja ylipäätään myös Suomen lähimatkailun potentiaali on tunnistettu paremmin. Kuitenkin vielä hyvin epäselväksi jää, mitä oikeasti pystytään tekemään ja miten me pystymme semmoisen suomalaisen vaatimattomuuden kääntämään ylpeydeksi, oli sitten kyse esimerkiksi ainoastaan Suomessa elävästä norpasta tai Saimaasta, joka on Suomen suurin järvi ja Euroopan neljänneksi suurin järvi. Tässäkään ei kannata pitää kynttilää vakan alla vaan olla ihan aidosti, rehellisesti ylpeä ja puolustaa näitä alueita, joita ei ihan joka paikassa todellakaan ole.

On aivan hämmästyttävää monille vierailijoille, että joistakin järvistä voi vielä suoraan juoda vettä. Niitä järviä nyt ei Suomessa ihan valtavan monta ole, mutta joka tapauksessa erittäin puhtaita järviä vielä toistaiseksi meiltä löytyy. Pidetään niistä huolta, pidetään huolta saimaannorpan ainoasta kodista. — Kiitos.

18.13 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Haluan myöskin osaltani kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä tästä aktiivisuudesta, jota he ovat osoittaneet. Norpasta puhuttaessa aina tulee mieleen ”Saimaan saarella pikkuinen torppa” ja niin edespäin. Sitä on minunkin äitini minulle joutunut laulamaan — tuttu laulu varmaan kaikille täällä. 37 vuotta olen Saimaalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

viettänyt aina kaikki vapaa-ajat, ja norppa on jäänyt näkemättä. Se varmasti kertoo myös siitä, että norppia on vielä liian vähän, vaikka kanta onkin kasvanut. Paikallislehdessä meillä oli vasta hyvä arvio siitä, kuinka ehkä saimaannorpan levinneisyys saadaan myös vahvemaksi eteläisellä Saimaalla eikä vain pelkästään Suur-Saimaalla. Lisäksi myös Kaakkois-Suomessa Imatralla eläinlääkäri Sarkanen oli norppasuojelija viime kesänä ja auttoi yhtä kuuttia palaamaan taas elävien kirjoihin, ja nyt onneksemme saimme huomata, että Luonnonsuojeluliitto myös palkitsi hänet tästä norppahoitolan pitämisestä.

Kuten täällä on puhuttu, on norppa uhanalainen, ja näitä samankaltaisia mutta ei samantyyppisiä norppia löytyy myös muualta maailmasta: Laatokalta ja Baikajärveltä. Laatokalla on huomattavasti neutraalimmat suhteet norppaan tuossa itärajan toisella puolella kuin täällä meillä, ja siksi olisikin mielenkiintoista tietää, mitä siellä on tehty toisin, jotta norpan ja ihmisen yhteiselo on tällä hetkellä ihan toisenlaista kuin Suomessa. Olen kuitenkin onnellinen siitä, että nyt täällä voidaan näinkin hyvässä yhteisymmärryksessä asiasta puhua. Siitä kiitos kaikille edustajille, ja ehkä ministeri Henrikssonin äskeinen puhe kyselytunnilla osui oikeaan saumaan.

Ymmärrän varsin hyvin niin suojelun tarpeen kuin myös kalastajien näkemyksen varsinkin, kun tämä nisäkäs on niinkin ovela, että osaa syödä kalat myös suoraan verkosta. Täyskielto verkkokalastukseen on mielestäni kuitenkin ylimitoitettu, koska esimerkiksi Saimaa kaipaa vielä enemmän kalastusta kalanhoidollisesti. Meillä on Saimaalla myös valtava voimavara kotimaisen ruoan suhteen. Pääministerikin on meitä monta kertaa kehottanut syömään enemmän kalaa. Tässä olisi yksi mahdollisuus siihen, voisimme tehdä sen ilmastotekona. Siksi olen sitä mieltä, että emme voi kieltää verkkokalastusta kokonaan, mutta varmaan jonkinlainen asteittainen tiukennus on syytä laittaa harkintaan, jotta norppakantaa saadaan vielä parannettua ja koska kalanhoito on aivan yhtä tärkeää kuin riistanhoito, vaikka ne kalat tietysti hiukan huonosti näkyvät pinnan alta. Mutta uskon kuitenkin, että meillä on mahdollisuus löytää yhteinen sävel niin kalastuksen kuin myös norppasuojelun osalta niin, ettei viiksekkään vanhanpojan tarvitse olla sukunsa viimeinen.

18.16 Tiina Elo vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite verkkokalastuksen kieltämisestä saimaannorpan levinneisyysalueella keräsi heinäkuussa tarvittavan määrän allekirjoituksia vain kahdessa päivässä. Se osoitti, että kuuttien kuolema ja saimaannorpan suojelu koskettavat suomalaisia. Kiitos aloitteen tekijöille ja allekirjoittajille tärkeästä työstä saimaannorpan puolesta. Haluan tässä yhteydessä myös kiittää edustaja Järvistä varsin asiantuntevasta puheenvuorosta. On todella hienoa, että meillä on täällä eduskunnassa todellisia norppa-asiantuntijoita.

Saimaannorppa on erittäin uhanalainen laji ja maailman uhanalaisin hylje. Sen kokonaiskanta on vain noin 400 yksilöä. Ja niin kuin täällä on todettu, saimaannorpan kanta on vahvistunut kiitos aktiivisten ja tuloksellisten suojelutoimien, mutta laji on edelleen vaarassa kuolla sukupuuttoon. Edelleen täällä on todettu, että suuri uhka pyydyskuolemien lisäksi ovat leudot talvet, jotka heikentävät pesimisolosuhteita, ja tämä on todella yksi vakava osoitus siitä, miten vakavia vaikutuksia ilmastonmuutoksella on luonnon monimuotoisuuden kannalta. Norppakantamme on siis erityisen herkkä, ja kaikki keinot onkin otettava käyttöön sen turvaamiseksi. Koska saimaannorppa elää vain Suomessa, me todella olemme täällä Suomessa vastuussa norpan säilymisestä, ja onhan Suomella velvollisuus suojella norppakantaa myös EU:n luontodirektiivin nojalla. Saimaannorpan suojelutoimet ja suojelu tähtäävät kannan kasvuun ja leviämiseen myös niille alueille, joilta se on ihmisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

toimesta jo hävinnyt. Siksi verkkokalastuskieltoa on perusteltua laajentaa niin alueellisesti kuin ajallisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin todettua, saimaannorpan yleisin kuolinsyö on kalanpyydyskuolema. Tällä hetkellä verkkokalastus on kielletty norpan elinalueella valtioneuvoston asetuksella kesäkuun loppuun saakka, ja kuitenkin tosiaan surulliset uutiset viime kesältä kertoivat, että ainakin viisi kuuttia kuoli heinäkuun aikana kalaverkkoihin. Eli norppakannan suojelemiseksi on tärkeää, että norpille vaarallisten pyydysten käyttöä rajoitetaan norpan koko elinalueella ja että näitä rajoituksia laajennetaan vähintään sen täällä jo mainitun heinäkuun mittaiseksi. Luonnonsuojelutoimissa on tärkeää, että nojaudumme parhaaseen olemassa olevaan tutkimustietoon, ja se on hyvä lähtökohta myös tämän kansalaisaloitteen käsittelylle ja norpansuojelutoimien tehostamiselle.

Haluan myös lopuksi kiittää kaikkia tahoja — kansalaisia, kalastajia, järjestöjä ja tutkijoita — jotka ovat vapaaehtoisesti tehneet arvokasta työtä saimaannorpan suojelemiseksi. Tehdään me oma osuutemme lainsäätäjinä täällä eduskunnassa.

18.19 Pirkka-Pekka Petelius vihr: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on erittäin ilahduttavan aktiivisesti ja runsassanaanisesti puhuttu saimaannorpasta. Se on tärkeää. Täällä on puhuttu melkein niin paljon, että minun on turha enää sanoa mitään, mutta haluan kuitenkin toistella tässä vielä jotain — paitsi, että kiitän tietysti aloitteen tekijöitä tästä, ja toisin kuin edustaja Malmilla, minulla sen sijaan on ollut ilo nähdä tuo harvinainen, maailman uhanalaisin hylje. Jos saimaannorppa häviää Saimaalta, niin — haluan vielä tähdentää — se häviää silloin koko maapallolta. Tästä syystä juuri me olemme yksin vastuussa norpan säilymisestä. Ja niin kuin äsken todettiin, edustaja Elokin, EU:n luontodirektiivin nojalla Suomessa on velvollisuus suojella norppakantaa.

Saimaannorppakanta on kääntynyt nousuun ilahduttavasti aktiivisen suojelutyön ansiosta, kuten täällä todettiin, ja siitä kiitos kuuluu paitsi luonnonsuojelujärjestöille myös lukuisille yksittäisille kansalaisille, jotka vähälumisina talvina ovat kolanneet lunta norppien pesimiskinoksiksi. Mutta laji on edelleen vaarassa kuolla sukupuuttoon, niin kuin täällä on tullut esille. Saimaannorpan yleisin yksittäinen kuolinsyö on tämä verkkopyydyskuolema, ja jokainen verkkoon hukkunut norppa on liikaa, jokainen kuuttikuolema on liikaa edelleenkin. Viime kesänä me todella saimme kuulla näistä viidestä uudesta, surullisesta tapauksesta, kun verkkokalastus tuli sallituksi heinäkuun alusta. Muutamassa päivässä niitä hukkui viisi. Tämä osoittaa sen, että nykyiset verkkokalastusrajoitukset eivät vielä, ikävä kyllä, ole riittäviä.

Kuuttien kannalta paras ja vaikuttavin ratkaisu on kalastusrajoituksen pidentäminen. Toinen keino on tiedon ja tietoisuuden lisääminen. Me suomalaiset olemme ylpeitä siitä, että noudatamme sääntöjä hyvin, ja verkkokalastuskiellon puuttuminen niin heinäkuussa kuin norpan pesimisalueen rajoilta antaa väärän kuvan siitä, että verkkokalastus ei uhkaisi kuuttien henkeä.

Eipä tässä muuta jää kuin todeta vain, että minä kannatan lämpimästi sitä, että verkkokalastusrajoitusta pidennettäisiin vähintään koko heinäkuun mittaiseksi.

18.22 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Täällä on ollut erittäin hyvää keskustelua tästä kansalaisaloitteesta, joka tosiaan todella nopealla aikataululla keräsi vaadittavat nimet ja eteni tänne eduskuntaan käsittelyyn. Itsekin muistan elävästi, että yksi lapsuuteni ehkä surullisimpiakin lauluja oli ”Vanhajapoikia viiksekkäitä”, ja siinä tosiaan laulettiin, että sata

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

vain hylkeitä ja kohta ei ehkä ainuttakaan. Siinä mielessä voimme todeta, että jossain olemme onnistuneet aika hyvinkin, kun nyt hylkeitä on kuitenkin se vajaa 400. Kuitenkin edelleen todella tilanne on se, että saimaannorppa on yksi maailman uhanalaisimmista tai maailman uhanalaisin hyljelaji. On tosiaan hienoa, että nyt työryhmässä pohditaan sitä, miten jatkossakin voitaisiin huolehtia siitä, että kanta kasvaa eikä vähene. Toivottavasti jossain vaiheessa olisi tilanne, että ei olisi kyse enää niin uhanalaisesta eläimestä kuin tällä hetkellä.

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan melko radikaaliakin toimenpidettä, mutta se kertoo toki siitä, että ihmiset ovat edelleen huolissaan saimaannorpasta, ja tietysti viime kesänä tapahtuneet kuuttikuolemat varmasti ovat herättäneet huolta, ja se on täysin ymmärrettävää. Toivottavasti kuitenkin työryhmän työ etenee kohtuullisen nopeasti ja saamme vastauksia myös ihmisten huoliin. Uskon, että esimerkiksi asiantuntijoiden esittämä kuukauden pidentäminen verkkokalastuskieltoon voisi olla sellainen ratkaisu, joka kuulostaisi myös hyväksyttävältä. Kalastuselinkeinonkin puolesta on tietysti tärkeää, että tällaiset asiat, jotka ovat alueella herkkiä, pyritään viemään yhteistyössä eteenpäin niin, että siinä sekä kuutit voitavat että sitten pystytään samanaikaisesti huolehtimaan siitä, että Suomessa voidaan esimerkiksi kotimaista kalaa edelleenkin syödä.

Kiitos vielä aloitteen tänne eduskuntaan tuoneille, ja hyvä, että tämä nyt etenee sitten valiokuntiin. Varmasti sitten samanaikaisesti, kun työryhmä pohtii työtään, valiokunnassa pohditaan, miten tähän aloitteeseen eduskunta vastaa.

18.24 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun on puhujalistalla numero 20, niin ei ole kovin paljon enää lisättävää näihin aiempien puheenvuoroihin, varsinkin kun oma kokemukseni rajoittuu tähän Pullervo-liveen ja WWF:n kuukausilahjoittajan rooliin. Olen valtavan inspiroitunut teidän alueella asuvien ja lomailevien ihmisten puheenvuoroista. Siitä tulee se aito tuntuma siitä, että mitä siellä oikein tapahtuu.

Se on totta, että norppa on todellakin suomalaisen luonnonsuojelun symboli. Ja varsinkin se, että tämä kansalaisaloite keräsi kahdessa päivässä vaadittavan määrän allekirjoituksia, on myös vahva viesti meille eduskunnassa. Meidän on tehtävä nopeita ja vaikuttavia toimia, jotta me pystymme vahvistamaan norppakantaa ja edelleen jatkamaan niitä suojelutoimia.

Tässä on jo muutamassa viimeisessä puheenvuorossa korostettu myös sitä tutkimustietoa, että useimmat näistä heinäkuussa verkkoihin kuolleista norpista ovat olleet alle 24-kiloisia. Niin kuin edustaja Järvinen sanoi, norppa on kuin pieni koiranpentu: kun vähän annetaan aikaa, niin kyllähän se oppii. Ja tässä tietysti tulee se, että kun se saavuttaa sen tietyn painon ja koon, niin silloinhan se verkko ei ole enää niinkään henkeä uhkaava.

Olisin hyvinkin valmis kannattamaan tätä kuukauden kiellon lisäämistä sinne heinäkuun loppuun. Tietysti meidän pitää aina seurata sitä, mitä tämä työryhmä saa aikaiseksi ja mitä se esittää sitten silloin joulukuussa. Mutta ehkä askel kerrallaan niin, että paikalliset toimijat ovat mukana, koska se on kaikista kamalinta, että me kolmosen ratikan sisäpuolelta kerromme, mitä siellä pitäisi tehdä. Niin kuin tässäkin on tullut vielä, niin emmehän me halua pistää kapuloita rattaisiin kalastuselinkeinolle ja matkailuelinkeinolle.

Eli toivotaan, että asiat etenevät oikeaan suuntaan ja taas toukokuusta lähtien saamme seurata, mitä Pullervo-livessä tapahtuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

18.27 **Heli Järvinen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! On ilo huomata, että norppaa halutaan suojella puolueesta riippumatta ihan salin joka puolella. Se suojeleminen on tärkeää toteuttaa kestävästi ja sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Kannattaa muistaa, että kun vielä vuosituhannen alussa kuutteja syntyi keskimäärin reilu 50 vuosittain, niin nyt viime vuosina niitä on ilokseni syntynyt yli 80 joka vuosi. Tämä suunta ja tämä vauhti on niin tärkeää ylläpitää, että se kannattaa toteuttaa yhteistyöllä.

Ja se, mikä jäi sanomatta, on se, että iso osa mielipiteidenvaihdosta ja muuttumisesta siellä paikallisesti on johtunut kalastajien saamista korvauksista. Tällä hetkellä vesialueen omistajille, ja kalastajille sitä kautta, korvataan 1,7 euroa hehtaaria kohti vuodessa. Vuosittain siis lähes 400 000 euroa ohjautuu näille alueille, ja se on tärkeää myös jatkossa.

Kun puhutaan siitä, millä aikataululla me voisimme saada uusia sääntöjä tai asetuksia voimaan, niin kannattaa muistaa, että meillä on vuosikaudet tehty hyvää yhteistyötä ja sitä on tehnyt myös norpan seurantatyöryhmä. Vesialueiden sopimukset päättyvät näillä näkymin ensi vuoden lopussa. Se tarkoittaa sitä, että uudet sopimukset on hyvä neuvotella ja täytyy olla neuvoteltuina ensi vuoden loppuun mennessä. Senkin takia toivon, että ensi kesäksi saisimme vahvaa tiedotusta kaikille mökkiläisille ja vapaa-ajankalastajille siitä, että ne verkot kannattaa jättää vielä kuivalle maalle heinäkuun ajaksi, jotta saisimme edistystä aikaan rauhallisesti seuraavaksi kesäksi mutta myös jotta tällä norpan seurantatyöryhmällä olisi aikaa reagoida ja tehdä oma työnsä, jonka se on tehnyt hyvin ja tuloksekkaasti viimeisinä vuosina.

18.29 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan alkuun pitää todeta, että olen erittäin kiitollinen, että saan käyttää puheenvuoron, oman lyhyen puheenvuoroni, edustajakollega Järvisen puheenvuoron jälkeen, koska ajattelen niin, että olette yksi norppien äiti, ja voisin ajatella, että tässä salissa joku muukin ajattelee samalla tavalla.

Sitten tietysti haluan kiittää myös omalta osaltani jokaista kansalaisaloitteen allekirjoittajaa ja aloittaa toteamalla, että jokainen kuollut kuutti on liikaa, elikkä on päivän selvää, että norppaa on suojeltava ja kantaa pitää edelleen vahvistaa ja näitä rajoituksia tarvitaan. Koen tärkeäksi, että suojeletoimet ja rajoitukset mitoitetaan tasapainoisesti yhteistyössä paikallisten kanssa, mikä on myös täällä tänään useassa puheenvuorossa todettu. Suomen luonnonsuojeluliiton strategiassa todetaan: ”Saimaannorpan suojelun tavoitteisiin pääsemiseksi Saimaan alueen kalastusta on ohjattava kestävämpään suuntaan korvaamalla saimaannorpalle ja uhanalaisille kaloille vaaralliset pyydykset turvallisilla pyydyksillä.” Uskallan ajatella, että jokainen meistä tässä salissa allekirjoittaa tuon strategian tahtotilan, nekin kansanedustajakollegat, jotka eivät ole pystyneet muiden työtehtävien johdosta tähän keskusteluun osallistumaan.

Ehdotettu totaaliverkkokalastuskielto on varmasti ylimitoitettu toimenpide, mutta verkkokalastuskiellon jatkaminen kuukaudella elokuun alkuun ei sitä varmasti ole. Kuuttien selviytymiselle tällä kuukauden pidennyksellä on arvioitu olevan ilmeisen positiivinen vaikutus, ja tämä pitää ottaa jatkovalmistelussa tietysti sitten myös hyvin huomioon. Mikä on selvää, on se, että uhanalaista lajia on suojeltava, ja toivon, että kansalaisaloitetta käsitellään talossa siinä hengessä, jonka edustaja Torniainen totesi omassa puheenvuorossaan todetessaan, että Saimaalle sopivat jatkossakin niin norpat, ammattikalastajat kuin vapaa-ajankalastajatkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2019 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Me olemme käyttäneet tähän puolitoista tuntia, ja varmaan sopii hyvin, jos tämä keskustelu päättyy ministerin puheenvuoroon.

18.32 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä:** Arvoisa rouva puhemies! Myös minulla on ollut ilo kerran nähdä saimaannorppa Saimaalla, vaikka en ihan Saimaan rannalla asukaan, mutta toki aika paljon siellä olen liikkunut tässä vuosikymmenien aikana.

Saimaannorppaa suojellaan Saimaalla. Saimaannorppaa suojellaan paikallisten, kesäasukkaiden, kalastajien ja eri yhteistyötahojen yhteisvoimin. Siksi on erittäin tärkeää, että me pystymme tämän vuoropuhelun ja vuorovaikutuksen säilyttämään ja sitä vahvistamaan, muutoin norppakanta ei vahvistu. Me olemme yhteisesti sopineet tavoitteet norppakannan kasvattamiseen. Me olemme tuota tavoitetta noin kuusi vuotta edellä, ja tämä on hieno asia, tämä on todella hieno asia. Kiitos kaikille, jotka ovat osallistuneet tähän työhön ja sitoutuneet tähän työhön. Linja on hyvä, ja sitä meidän kannattaa ja pitää jatkaa.

Samoin on oleellisen tärkeä asia, että me yhdistämme eri elementtejä kalastuksesta, monista elinkeinoista, asumisesta ja norpansuojelusta keskenään. Samalla me tulemme sitoutaneeksi ihmiset tähän meille tärkeään työhön. Siksi olen myöskin asettanut työryhmän, laaja-alaisen työryhmän, pohtimaan sitä ja käymään läpi nykyisten kalastusrajoitusten toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta ja ennen kaikkea valmistelemaan tulevaa. Työryhmän työ valmistuu hyvissä ajoin ennen kuin nykyiset sopimukset umpeutuvat, ja on tärkeää, että me pystymme tulevia sopimuksia saamaan riittävän aikaisessa vaiheessa sitten tehtyä myöskin jatkossa, jotta me pystymme tämän nykyisen linjan säilyttämään.

Tällä hetkellä meillä rajoitusten piirissä on noin 2 700 neliökilometriä. Tämäkin kuvastaa, miten valtavan isosta vesialueesta Saimaalla on kysymys. Se on huikean suuri alue, ja alue on koko ajan lisääntynyt sen myötä, kun norppakanta on kasvanut, ja se on levittäytynyt myöskin uusille alueille. Nyt tämä työryhmä käy lävitse tilannetta, mikä tällä hetkellä on, ja katsoo sitten, minkälaisia toimenpiteitä me jatkossa norpan suojelemiseksi yhdessä tarvitsemme. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.